

20054 - PROGRAMA DE DRET INTERNACIONAL PUBLIC

I. LA SOCIETAT INTERNACIONAL I EL DRET INTERNACIONAL PUBLIC

Lliçó 1. Origen i evolució de la societat internacional.

Terminologia. Evolució del sistema internacional fins a 1648. La constitució del sistema de Estats fins a 1914. El període entre 1919 i 1939.

Lliçó 2. La societat internacional actual i el dret internacional públic.

El paper institucional de les Nacions Unides i altres organitzacions internacionals. El dret internacional públic com a sistema jurídic de la societat internacional actual.

II. LA SUBJECTIVITAT INTERNACIONAL

Lliçó 3. La subjectivitat internacional de l'Estat.

Elements de la subjectivitat internacional. Concepte i elements constitutius de l'Estat. El principi de la igualtat sobirana. Les immunitats de l'Estat. El principi de la no intervenció. El principi de la continuïtat de l'Estat i la successió de Estats. El reconeixement d'Estats. El reconeixement de governs.

Lliçó 4. Les competències dels Estats.

Les diferents competències de l'Estat. La competència de l'Estat sobre els seus nacionals. Les competències de l'Estat sobre els estrangers.

Lliçó 5. La subjectivitat internacional de les OI i l'estatut internacional de altres actors.

La subjectivitat internacional de les OI. Les competències de les OI. Situacions històriques. Els pobles i els moviments d'alliberament nacional. Les ONG. Les empreses transnacionals. L'individu. La humanitat.

Lliçó 6. La representació exterior dels subjectes internacionals.

Els òrgans centrals de l'Estat. Les missions diplomàtiques. Altres formes de diplomàcia. Les relacions consulars. La representació internacional de les OI. La representació exterior de les CE.

III. EL PROCES DE FORMACIO DE NORMES EN EL DRET INTERNACIONAL

Lliçó 7. El sistema de fonts.

Concepte de font. Les fonts formals de l'article 38 de l'Estatut del TIJ. Altres mecanismes coadjuvants de formació de normes. La jerarquia de les normes internacionals. El **ius cogens**.

Lliçó 8. Els tractats i el seu procés de celebració.

Concepte de tractat. Classes de tractats i funcions. La celebració de tractats. La celebració de tractats a Espanya. La celebració de tractats a les CE. Les reserves. Dipòsit i registre dels tractats.

Lliçó 9. El costum, els principis generals del dret, l'equitat i els mitjans auxiliars.

El costum. Els principis generals del dret. L'equitat. Els mitjans auxiliars de determinació del dret: la jurisprudència i la doctrina.

Lliçó 10. Els actes unilaterals dels Estats i de les OI.

Concepte i classes de actes unilaterals dels Estats. Els actes unilaterals de les OI: la funció normativa interna. La funció normativa externa. El valor jurídic de les resolucions de l'Assamblea General de les Nacions Unides.

Lliçó 11. L'estructura del sistema jurídic internacional.

Les normes **de lege ferenda**. La interacció entre fonts formals i mecanismes coadjuvants per la creació de normes. Consentiment i consens dels Estats en la formació de normes.

IV. DRET INTERNACIONAL PUBLIC I DRETS INTERNS

Lliçó 12. Les relacions del dret internacional públic amb els drets interns.

La rellevància del dret intern a l'ordinament internacional. La recepció del DIP i la seva jerarquia. La recepció del DIP i la seva jerarquia al dret comunitari. La recepció del DIP i la seva jerarquia a Espanya.

Lliçó 13. Efectes de les normes internacionals i les seves eventuais alteracions.

Els efectes de les normes convencionals. L'aplicació provisional dels tractats. Nul·litat, modificació, terminació i suspensió dels tractats. Els efectes de les normes consuetudinàries. Els efectes **erga omnes** de les normes internacionals.

Lliçó 14. Interpretació i aplicació de les normes internacionals.

Interpretació. L'aplicació interna a Espanya i a les CE. El control internacional.

V. MECANISMES ALTERNATIUS AL COMPLIMENT ORDINARI DEL DRET INTERNACIONAL PUBLIC

Lliçó 15. La solució pacífica de controvèrsies internacionals.

Concepte i regulació de les controvèrsies. Els mitjans diplomàtics. L'arbitratge. La solució judicial. El TIJ. La solució de controvèrsies a les OI.

Lliçó 16. La responsabilitat internacional.

Concepte de responsabilitat internacional. L'element objectiu: crims i delictes internacionals. Les circumstàncies excloents. L'obligació de reparar per actes lícits. L'element subjectiu: l'Estat. Altres supòsits de responsabilitat. Conseqüències del fet internacionalment il·lícit: la reparació.

Lliçó 17. El principi de prohibició de l'ús de la força.

Evolució històrica del principi de prohibició de l'ús de la força. L'article 2.4 de la Carta i la Resolució 2625. L'agressió. Excepcions al principi de la prohibició de l'ús de la força. La llegítima defensa.

Lliçó 18. Mecanismes d'exigència del compliment del dret internacional públic.

La protecció diplomàtica. Les mesures d'autotutela. Els procediments institucionalitzats. Els capítols VII i VIII de la Carta. La pràctica de les Nacions Unides: les forces de manteniment de la pau i altres mecanismes.

VI. LA DISTRIBUCIO DE LES COMPETENCIES ESPACIALS

Lliçó 19. L'Estat i l'espai.

L'espai terrestre. Límits del territori. Règims territorials específics. L'espai aeri.

Lliçó 20. El dret del mar (I).

Evolució del dret del mar. Les aigües interiors. El mar territorial. La zona contigüa. Els estrets d'interès internacional. Les aigües arxipelàgiques.

Lliçó 21. El dret del mar (II).

La zona econòmica exclusiva. La plataforma continental. L'alta mar. Els fons marins. Acords posteriors a la Convenció de 1982. El Tribunal Internacional de Dret del Mar.

Lliçó 22. Altres espais d'interès col·lectiu.

Els cursos d'aigüa internacionals. Les zones polars. L'espai ultraterrestre.

Lliçó 23. La protecció internacional del medi ambient i del patrimoni cultural.

Evolució i desenvolupament. Codificació i característiques de les normes del medi ambient. Principis rectors de la protecció del medi ambient. La protecció internacional dels espais i recursos. L'atmosfera. El medi marí. Els cursos d'aigüa internacionals. La diversitat biològica. El patrimoni històric i cultural.

VII. ALTRES AMBITES DE LA COOPERACIO INTERNACIONAL

Lliçó 24. La protecció internacional dels drets humans a l'àmbit universal.

Evolució de la regulació internacional dels drets humans. La Declaració Universal. La protecció convencional universal general. La protecció no convencional universal general. La protecció internacional dels drets humans en àmbits específics. La protecció humanitària dels estrangers.

Lliçó 25. La protecció internacional dels drets humans a l'àmbit regional.

Els sistemes regionals. El sistema del Conveni de Roma de 1950. La rellevància de les sentències del TEDH en el dret espanyol.

Lliçó 26. Les relacions econòmiques internacionals.

La institucionalització del sistema econòmic internacional. El sistema comercial internacional actual. L'acció del sistema de les Nacions Unides en favor del desenvolupament. El SPG i el comerç de productes bàsics. La reglamentació de les relacions monetàries internacionals. La financiació del desenvolupament i la transferència de tecnologia. La política de cooperació al desenvolupament de la Unió Europea.

Lliçó 27. La cooperació internacional per al desenvolupament.

L'acció del sistema de les Nacions Unides en favor del desenvolupament. La financiació del desenvolupament. L'assistència tècnica i la transferència de tecnologia. L'SPG. El comerç de productes bàsics. La Política de cooperació al desenvolupament de la Unió Europea.

Lliçó 28. La cooperació internacional per la prevenció o atenuació de les conseqüències catastròfiques dels conflictes armats.

El desarmament. El dret dels conflictes armats. El dret humanitari bèl·lic. Els Tribunals Penals Internacionals.

BLOGRAFIA BASICA

I. COL·LECCIO DE TEXTES BASICS

ABELLAN HONRUBIA, V. (dir.), **Prácticas de derecho internacional público**, Bosch, Barcelona 1993

ANUE, **Les Nacions Unides i els Drets Humans**, ANUE, Barcelona 1997

CASANOVAS I LA ROSA, O., **Casos y textos de derecho internacional público**, 4ª ed., Tecnos, Madrid 1988

DIEZ DE VELASCO, M., et al., **Código de organizaciones internacionales**, Aranzadi, Pamplona 1997

GONZALEZ CAMPOS, J.D., et al., **Materiales de prácticas de derecho internacional público**, Tecnos, Madrid 1992

TORRES UGENA, N., **Textos normativos de derecho internacional público**, 4ª ed., Civitas, Madrid 1996

II. OBRA GENERAL RECOMANADA

DIEZ DE VELASCO, M., **Instituciones de derecho Internacional público**, 11ª ed., Tecnos, Madrid 1997, i **Las organizaciones internacionales**, 10ª ed., Tecnos, Madrid 1997

III. ALTRES OBRES GENERALS D'ESPECIAL INTERES

CARRILLO SALCEDO, J.A., **Curso de derecho internacional público**, Tecnos, Madrid 1991

GONZALEZ CAMPOS, J.D., et al., **Curso de derecho internacional público**, 5ª ed., Universitat Complutense, Madrid 1992

GUTIERREZ ESPADA, C., **Derecho internacional público**, Trotta, Valladolid, 1995

MARIÑO, F.M., **Derecho internacional público** (Parte General), Trotta, Madrid 1995

PASTOR RIDRUEJO, J.A., **Curso de derecho internacional público y organizaciones internacionales**, 6ª ed., Tecnos, Madrid 1996

REMIRO BROTONS, A., et al., **Derecho Internacional**, McGraw-Hill, Madrid 1997

RODRIGUEZ CARRION, A., **Lecciones de derecho internacional público**, 3ª ed., Tecnos, Madrid 1994

PAUTES GENERALS D'AVUACIO.

Es realitzara un examen al final de curs amb preguntes que correspondran a apartats del programa. Es podran fer tambe practiques i recensions de llibres que serviran per modular la nota final.